

STAATSBLAD VAN HET KONINKRIJK DER NEDERLANDEN

476 **BESLUIT** van 20 oktober 1969, houdende toepassing van de artikelen 14, 21, 28, 32, 34 en 75 van de Kernenergiewet (Vrijstellingsbesluit landsverdediging Kernenergiewet).

WIJ JULIANA, BIJ DE GRATIE GODS, KONINGIN DER NEDERLANDEN, PRINSES VAN ORANJE-NASSAU, ENZ., ENZ., ENZ.

Op de voordracht van Onze Ministers van Defensie en van Economische Zaken en de Staatssecretaris van Sociale Zaken en Volksgezondheid van 10 februari 1969, no. 249.228/2 E, de Centrale Raad voor de Kernenergie gehoord;

Overwegende, dat in het belang van de landsverdediging voor bepaalde gevallen vrijstelling dient te worden verleend van de verboden, vervat in de artikelen 15 en 29 van de Kernenergiewet (*Stb.* 1963, 82) en een overeenkomstige voorziening dient te worden getroffen ten opzichte van het krachtens artikel 34 van die wet gestelde verbod;

Gelet op de artikelen 14, 21, 26, 28, 32, 34, 35, 75 en 76, tweede lid, van de Kernenergiewet;

De Raad van State gehoord (advies van 26 maart 1969, no. 22);

Gezien het nader rapport van Onze voornoemde Ministers en voornoemde Staatssecretaris van 14 oktober 1969, no. 249.228/2Z;

Hebben goedgevonden en verstaan:

Artikel 1. 1. Voor de toepassing van dit besluit wordt verstaan onder:

- a. wet: de Kernenergiewet (*Stb.* 1963, 82);
- b. Onze Minister: Onze Minister van Defensie.

2. Artikel 2 van het Definitiebesluit Kernenergiewet (*Stb.* 1969, 358) is van toepassing.

Artikel 2. 1. Ten aanzien van splijtstoffen, ertsen, inrichtingen en uitrustingen, die in gebruik zijn dan wel bestemd zijn voor gebruik bij de Nederlandse krijgsmacht of bij de krijgsmacht van een bondgenootschappelijke mogendheid, wordt vrijstelling verleend van het in artikel 15 van de wet vervatte verbod.

2. In die gevallen, waarin de in het eerste lid bedoelde vrijstelling geldt, zijn de artikelen 21–36 en 41 van het Radioactieve-stoffenbesluit Kernenergiewet (*Stb.* 1969, 404), alsmede artikel 8, eerste en tweede lid, de artikelen 11 en 14, behalve voor zover daarin naar de artikelen 7 en 8, derde lid, wordt verwezen en de artikelen 19, eerste en tweede lid, en 26, eerste en derde lid, van het Besluit vervoer splijtstoffen, ertsen en radioactieve stoffen (*Stb.* 1969, 405) van overeenkomstige toepassing met dien verstande, dat ingevolge deze bepalingen aan anderen dan Onze Minister toegekende bevoegdheden worden uitgeoefend door Onze Minister na overleg met Onze Minister van Sociale Zaken en Volksgezondheid.

3. In de gevallen, waarin de in het eerste lid bedoelde vrijstelling geldt, dient ervoor te worden zorg gedragen, dat de voor de werkzaamheden gebruikte installaties en alles wat daartoe behoort in goede staat van onderhoud verkeren.

4. Indien in de gevallen, waarin de in het eerste lid bedoelde vrijstelling geldt, met criticaliteitsgevaar rekening moet worden gehouden, dienen de desbetreffende werkzaamheden te worden verricht door dan wel onder leiding of toezicht van personen die voldoende deskundig zijn met betrekking tot dit gevaar.

5. Omtrent het voorhanden hebben en het zich ontdoen van splijtstoffen en ertsen, waarvoor de in het eerste lid bedoelde vrijstelling geldt, dient een administratie te worden gehouden, waaruit op eenvoudige wijze kan worden afgeleid:

- a. de hoeveelheid, de chemische en fysische toestand, de vorm, het gehalte en de verrijkingsgraad van de splijtstoffen;
- b. de aard, de hoeveelheid en het gemiddelde uranium- of thoriumgehalte van de ertsen;
- c. de plaats, waar de stoffen voorhanden worden gehouden, of de plaats, waar en de wijze waarop het zich ontdoen van die stoffen is geschied.

6. In de gevallen, waarin de in het eerste lid bedoelde vrijstelling geldt, dient ervoor te worden zorg gedragen, dat bij zoekraken, diefstal of ongewilde verspreiding van splijtstoffen of ertsen, hiervan onmiddellijk mededeling wordt gedaan aan Onze Minister van Sociale Zaken en Volksgezondheid.

Artikel 3. 1. Ten aanzien van radioactieve stoffen, die in gebruik zijn dan wel bestemd zijn voor gebruik bij de Nederlandse krijgsmacht of bij de krijgsmacht van een bondgenootschappelijke mogendheid en met betrekking waartoe volgens de desbetreffende militaire voorschriften geheimhouding vereist is, wordt vrijstelling verleend van het in artikel 29 van de wet vervatte verbod.

2. In de gevallen, waarin de in het eerste lid bedoelde vrijstelling geldt, zijn de artikelen 21–36 en 41 van het Radioactieve-stoffenbesluit Kernenergiewet van toepassing met dien verstande dat ingevolge deze bepalingen aan anderen dan Onze Minister toegekende bevoegdheden worden uitgeoefend door Onze Minister na overleg met Onze Minister van Sociale Zaken en Volksgezondheid.

3. Omtrent het bereiden, het voorhanden hebben, het toepassen en het zich ontdoen van radioactieve stoffen, waarvoor de in het eerste lid bedoelde vrijstelling geldt, dient een administratie te worden gehouden. Artikel 39, eerste, tweede en derde lid, van het Radioactieve-stoffenbesluit Kernenergiewet is van overeenkomstige toepassing.

4. In de gevallen, waarin de in het eerste lid bedoelde vrijstelling geldt, dient ervoor te worden zorg gedragen, dat bij zoekraken, diefstal of ongewilde verspreiding van radioactieve stoffen, hiervan onmiddellijk mededeling wordt gedaan aan Onze Minister van Sociale Zaken en Volksgezondheid.

Artikel 4. Bij het vervoeren van splijtstoffen, ertsen en radioactieve stoffen als bedoeld in artikel 2, eerste lid, en artikel 3, eerste lid, en bij het voorhanden hebben van zodanige stoffen bij opslag in verband met het vervoer, worden bij de toepassing van het Besluit vervoer splijtstoffen, ertsen en radioactieve stoffen, de aan anderen dan Onze Minister toegekende bevoegdheden uitgeoefend door Onze Minister na overleg met Onze Minister van Sociale Zaken en Volksgezondheid.

Artikel 5. 1. Ten aanzien van toestellen, die in gebruik zijn dan wel bestemd zijn voor gebruik bij de Nederlandse krijgsmacht of bij de krijgsmacht van een bondgenootschappelijke mogendheid en met betrekking waartoe volgens de desbetreffende militaire voorschriften geheimhouding vereist is, zijn de artikelen 6–16, 27, 28, 30 en 31 van het Toestellenbesluit Kernenergiewet (*Stb.* 1969, 406) niet van toepassing.

2. In de gevallen, waarin het eerste lid van toepassing is, worden bij de toepassing van het Toestellenbesluit Kernenergiewet de ingevolge dat besluit aan anderen dan Onze Minister toegekende bevoegdheden uitgeoefend door Onze Minister na overleg met Onze Minister van Sociale Zaken en Volksgezondheid.

Artikel 6. 1. Wij kunnen in het belang van de landsverdediging van de in artikel 6 van het Toestellenbesluit Kernenergiewet bedoelde verboden op daartoe strekkend verzoek ontheffing verlenen.

2. Aan een ontheffing als in het eerste lid bedoeld worden de voorschriften verbonden, welke naar Ons oordeel nodig zijn ter bescherming van mensen, dieren, planten en goederen.

3. De voordracht tot verlening, wijziging of intrekking van een ontheffing als in het eerste lid bedoeld wordt Ons gedaan door Onze Minister in overeenstemming met Onze Minister van Sociale Zaken en Volksgezondheid, de Centrale Raad voor de Kernenergie gehoord.

Artikel 7. 1. Voor de toepassing van de artikelen 2, 3 en 5 worden splijtstoffen, ertsen, inrichtingen, uitrustingen, radioactieve stoffen en toestellen, die in beheer zijn bij een krijgsmacht als in die artikelen bedoeld, geacht bij die krijgsmacht in gebruik of voor gebruik daarbij bestemd te zijn.

2. Voor de toepassing van de artikelen 2, 3 en 5 dient de bestemming voor gebruik bij een krijgsmacht als in die artikelen bedoeld van splijtstoffen, ertsen, inrichtingen, uitrustingen, radioactieve stoffen en toestellen, die niet bij zodanige krijgsmacht in beheer zijn, te blijken uit een daartoe strekkende verklaring van Onze Minister of van een daartoe door hem aangewezen autoriteit.

Artikel 8. In de gevallen, waarin artikel 2, 3 of 5 van toepassing is, worden maatregelen genomen om gevaar en schade alsmede hinder van ernstige aard buiten het desbetreffende object zoveel mogelijk te voorkomen.

Artikel 9. In de gevallen, waarin artikel 2, 3 of 5 van toepassing is, pleegt Onze Minister, onderscheidenlijk de verantwoordelijke autoriteit van de betreffende bondgenootschappelijke mogendheid, voordat de betreffende werkzaamheden worden verricht, onder de nodige waarborgen inzake geheimhouding terzake overleg met Onze Minister van Sociale Zaken en Volksgezondheid, indien:

a. niet-militaire personen aan de werkzaamheden deelnemen of dergelijke personen geregeld moeten vertoeven ter plaatse, waar die werkzaamheden worden verricht;

b. splijtstoffen of radioactieve stoffen zich bij normaal bedrijf in de biosfeer kunnen verspreiden.

Artikel 10. 1. Onze Minister kan in bijzondere gevallen ontheffing verlenen van de artikelen 2, tweede en zesde lid,

en 3, tweede en vierde lid, behalve voor zover deze bepalingen betrekking hebben op de artikelen 21 en 22 van het Radioactieve stoffenbesluit Kernenergiewet.

2. In de gevallen, waarin artikel 5 van toepassing is, kan Onze Minister in bijzondere gevallen ontheffing verlenen van de in de artikelen 5 en 19-25 van het Toestellenbesluit Kernenergiewet vervatte bepalingen.

3. Aan een ontheffing als bedoeld in de voorgaande leden worden de nodige voorschriften verbonden ter bescherming van mensen, dieren, planten en goederen.

4. Onze Minister beslist ten aanzien van verlening, wijziging of intrekking van een ontheffing als bedoeld in het eerste en tweede lid na overleg met Onze Minister van Sociale Zaken en Volksgezondheid, doch in de gevallen, bedoeld in artikel 9, onder a en b, in overeenstemming met Onze Minister van Sociale Zaken en Volksgezondheid.

Artikel 11. 1. Dit besluit kan worden aangehaald als: Vrijstellingsbesluit landsverdediging Kernenergiewet.

2. Het treedt in werking op een door Ons te bepalen tijdstip.

Onze Ministers van Defensie, van Economische Zaken en van Sociale Zaken en Volksgezondheid zijn belast met de uitvoering van dit besluit, dat met de daarbij behorende nota van toelichting, in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan de Raad van State.

Soestdijk, 20 oktober 1969.

JULIANA.

De Minister van Defensie,

W. DEN TOOM.

De Minister van Economische Zaken,

L. DE BLOCK.

*De Staatssecretaris van Sociale Zaken
en Volksgezondheid,*

R. J. H. KRUISINGA.

Uitgegeven de elfde november 1969.

De Minister van Justitie,

C. H. F. POLAK.

NOTA VAN TOELICHTING

Algemeen

De Kernenergiewet scheidt, om in de memorie van toelichting vermelde redenen, in artikel 75 o.a. de mogelijkheid in het belang van de landsverdediging vrijstelling te verlenen van de verboden, vervat in de artikelen 15 en 29 van die wet.

De in laatstgenoemde artikelen neergelegde vergunningstelsels worden uitgewerkt in drie andere besluiten (Besluit kerninstallaties, splijtstoffen en ertsen, Radioactieve stoffenbesluit Kernenergiewet en Besluit vervoer splijtstoffen, ertsen en radioactieve stoffen).

De vraag in hoeverre de belangen van de landsverdediging bezwaar opleveren tegen toepassing van de in die besluiten neergelegde vergunningsprocedures ten aanzien van objecten in het kader van de defensie is door de ondergetekenden uitgebreid overwogen. Zij zijn tot de slotsom gekomen, dat in beginsel tegen die toepassing geen bezwaar bestaat.

Dit beginsel lijdt echter uitzondering in een aantal gevallen, die dit kenmerk gemeen hebben, dat daarbij ten aanzien van de betrokken militaire toepassing van splijtstoffen, ertsen of radioactieve stoffen geheimhouding is vereist. Voor die gevallen bestaat aanleiding tot toepassing van artikel 75. De geheimhouding zou immers in gevaar komen door het aan een vergunningstelsel klevende bezwaar, dat bijzonderheden omtrent de handelingen, waarvoor een vergunning is aangevraagd, in een te wijde kring bekend worden.

In het onderhavige besluit is er van uitgegaan, dat bij militaire toepassingen van splijtstoffen, ertsen en de in artikel 15 van de Kernenergiewet bedoelde inrichtingen en uitrustingen steeds geheimhouding is vereist. Het besluit verleent daarvoor derhalve een algehele vrijstelling van het vergunningstelsel.

Bij militaire toepassingen van radioactieve stoffen verleent het besluit slechts vrijstelling, indien en voor zover blijkt, dat ge-

heimhouding is vereist. Dit vereiste behoeft niet uitsluitend te gelden ten aanzien van de betrokken toepassing op zichzelf, doch geldt in alle gevallen, waarin bij het volgen van een vergunningsprocedure zaken openbaar zouden kunnen worden, welke geheim moeten blijven. Deze geheimhoudingseis zal uit de desbetreffende militaire voorschriften moeten blijken. Indien geen grond voor geheimhouding bij een bepaalde toepassing aanwezig kan worden geacht, geldt de vrijstelling niet en dienen de algemene vergunningsregelen ook bij militaire toepassingen te worden gevolgd.

Artikel 75 van de Kernenergiewet maakt vrijstellingen als hier bedoeld alleen mogelijk ten aanzien van de in de artikelen 15 en 29 van die wet vervatte verboden. Gelijke overwegingen als ten opzichte van de daar bedoelde gevallen kunnen echter ook gelden voor het militaire gebruik van ioniserende stralen uitzendende toestellen in de gevallen, waarin voor die toestellen een vergunningen-stelsel bestaat op grond van het Toestellenbesluit Kernenergiewet. Vandaar, dat in het onderhavige besluit ook een vrijstellingsregeling, overeenkomstig de regeling voor radioactieve stoffen, is opgenomen voor bedoelde toestellen.

De Nederlandse landsverdediging wordt, behalve door de Nederlandse krijgsmacht, in verband met internationale verplichtingen ook behartigd door bondgenootschappelijke mogendheden.

Voor zover onderdelen van een krijgsmacht van een bondgenootschappelijke mogendheid in Nederland aanwezig zijn, is dit besluit ook daarop van toepassing.

Artikel 75, tweede lid, van de Kernenergiewet schrijft voor, dat aan vrijstellingen voorschriften verbonden worden ter bescherming van de in artikel 19 van die wet genoemde belangen.

Aan dit vereiste is voldaan door in het besluit voor zover nodig enerzijds ten aanzien van splijtstoffen en ertsen, anderzijds ten aanzien van radioactieve stoffen, de algemene regels voor de stralenbescherming, vervat in het Radioactieve-stoffenbesluit Kernenergiewet en het Besluit vervoer splijtstoffen, ertsen en radioactieve stoffen, voor zover niet in strijd met de vereiste geheimhouding van overeenkomstige toepassing onderscheidenlijk van toepassing te verklaren.

Voor splijtstoffen zijn bovendien nog enige zelfstandige regels opgenomen. Voor ioniserende stralen uitzendende toestellen zullen de algemene stralenbeschermingsbepalingen van het Toestellenbesluit Kernenergiewet gelden, voor zover deze niet in verband met de noodzaak tot geheimhouding buiten toepassing zijn verklaard.

De hierbedoelde regels kunnen zonnodig voor een concreet geval nader worden gedetailleerd in door de bevoegde militaire autoriteiten te geven dienstvoorschriften.

Daarmede is echter nog geen sluitend stelsel verkregen, daar bij de militaire toepassingen van stralingsbronnen ook de bescherming van de gezondheid van niet-militairen een rol kan spelen, hetzij doordat burgers aan de militaire werkzaamheden deelnemen, hetzij doordat lozingen van splijtstoffen en radioactieve stoffen in de biosfeer plaats hebben.

In die gevallen schrijft het besluit voor, dat inzake de te nemen veiligheidsmaatregelen overleg dient plaats te vinden met de Minister van Sociale Zaken en Volksgezondheid en wel vóórdat de werkzaamheden een aanvang nemen.

Aangezien ingevolge andere besluiten (het Besluit registratie splijtstoffen en ertsen en het Radioactieve-stoffenbesluit Kernenergiewet) de verplichtingen tot administratie en aangifte met betrekking tot splijtstoffen, ertsen en radioactieve stoffen slechts gelden in de gevallen, waarin een vergunning is vereist, zomede met betrekking tot ertsen, welke ten verkoop voorhanden worden gehouden, bestaan deze verplichtingen niet voor de stoffen, waarvoor in het onderhavige besluit een vrijstelling is opgenomen.

Dit is, voor wat de verplichting tot aangifte betreft, in overeenstemming met het vereiste van geheimhouding. Daar het echter van belang kan zijn, dat bekend is, waar zich bepaalde stoffen bevinden en wat de hoeveelheid c.q. de activiteit daarvan is, is wel een verplichting tot administratie daarvan opgelegd.

Deze administratie wordt gevoerd binnen het militaire appa-

raat, zodat geheimhouding van bepaalde gegevens bewaard kan blijven. Indien nodig kunnen gegevens tussen de Ministeries van Defensie en van Sociale Zaken en Volksgezondheid worden uitgewisseld.

Tenslotte is voor de ioniserende stralen uitzendende toestellen in het besluit de mogelijkheid geopend voor het verkrijgen van incidentele ontheffing van het vergunningen-stelsel, op dezelfde wijze als de regeling terzake voor splijtstoffen, ertsen en radioactieve stoffen in artikel 75 van de Kernenergiewet.

In een afzonderlijke beschikking, welke strekt tot uitvoering van artikel 58, eerste en derde lid, van de Kernenergiewet, wordt de controle op de naleving van voorschriften, welke gelden in gevallen, waarin in het belang van de landsverdediging vrijstelling wordt verleend, opgedragen aan een eigen, onder het departement van Defensie ressorterend orgaan, terwijl daarnaast in de gevallen genoemd in artikel 9 van het onderhavige besluit – dit zijn gevallen waarin mede belangen van de burgerbevolking zijn betrokken – de civiele diensten, onder waarborgen met het oog op de geheimhouding, mede met de controle belast zijn.

Afzonderlijke artikelen

Artikel 2. De voorschriften, opgenomen in het tweede, derde, vierde, vijfde en zesde lid van dit artikel gelden uitsluitend in de gevallen, waarin zonder de vrijstelling van het eerste lid een vergunning vereist zou zijn, dus niet in de gevallen, waarin reeds op grond van artikel 21 van de wet een vrijstelling geldt.

Evenals in artikel 3, vierde lid, dient in het zesde lid bij ongewilde verspreiding niet te worden gedacht aan elk onbedoeld buiten het omhulsel komen of zich verdelen van de stof, doch slechts aan een zodanig verlies van de samenhang dat de stof zich geheel of gedeeltelijk aan de beheersing onttrekt.

Artikel 3. Op grond van artikel 21 van de wet kunnen voor het vervoer van splijtstoffen en ertsen slechts algemene regels gesteld worden, indien van het vereiste van een vergunning vrijstelling is verleend. Ten aanzien van het vervoer van radioactieve stoffen daarentegen geeft artikel 32 van de wet de mogelijkheid algemene regels te stellen, onverschillig of al dan niet een vergunning is vereist, van welke mogelijkheid in het Vervoersbesluit gebruik is gemaakt, bijv. in artikel 10 bij het vervoer over de spoorweg.

Daarom behoeft in het onderhavige besluit ten aanzien van radioactieve stoffen, anders dan in artikel 2 ten aanzien van splijtstoffen en ertsen, aan de vrijstelling geen voorschrift te worden verbonden, dat de bepalingen van het Vervoersbesluit van toepassing verklaart, daar ook in de gevallen, waarin ingevolge het eerste lid vrijstelling is verleend van het vereiste van een vergunning, de bepalingen van het Vervoersbesluit van kracht zijn.

Artikel 4. Ten gevolge van ook voor Nederland geldende verdragsverplichtingen op het gebied van het vervoer is de nationale wetgever zeer sterk gebonden aan gedetailleerde voorschriften.

Deze kennen naast constructies, welke het karakter van een vergunning hebben, ook andere gevallen, waarin de overheid een taak heeft. Door de onderhavige bepaling worden, in aansluiting bij het bepaalde in artikel 2, tweede lid, en artikel 3, tweede lid, de bevoegdheden, welke bij niet-militair vervoer bij anderen berusten, toegekend aan de Minister van Defensie, die deze bevoegdheden uitoefent na overleg met de Minister van Sociale Zaken en Volksgezondheid.

Artikel 7. Dit artikel bevat in het eerste lid een noodzakelijke bepaling om onzekerheid te vermijden of in gevallen, waarin de in het artikel bedoelde stoffen en toestellen weliswaar onder militair beheer staan, doch niet bij een krijgsmacht in gebruik zijn (b.v. bij opslag), de regeling van toepassing is. Het tweede lid geeft aan, op welke wijze moet blijken of bepaalde niet onder militair beheer staande stoffen of toestellen

bestemd zijn voor militair gebruik. Het ligt in het voornemen van de Minister van Defensie een centrale instantie te belasten met het verstrekken van de bedoelde verklaringen.

Artikel 10. Evenals het noodzakelijk is bij civiele toepassingen van de hier bedoelde stoffen en toestellen de mogelijkheid te openen af te wijken van bepaalde algemene regels, is dit ook bij militair gebruik het geval. Het onderhavige artikel schept de mogelijkheid daartoe. Het vierde lid maakt onderscheid tussen het geval, dat uitsluitend militairen zijn betrokken bij de werkzaamheden in kwestie, en het geval, dat ook niet-militairen daarbij betrokken zijn of aan stralingsgevaar worden blootgesteld. In het eerste geval is overleg tussen de Minister van Defensie en de Minister van Sociale Zaken en Volksge-

zondheid voorgeschreven; in het tweede geval is overeenstemming tussen deze beide ministers vereist.

De Minister van Defensie,
W. DEN TOOM.

De Minister van Economische Zaken,
L. DE BLOCK.

*De Staatssecretaris van Sociale Zaken
en Volksgezondheid,*
R. J. H. KRUISINGA.